

Berättelser ur svensk historia 1885 - Danska kriget 1676 / Sjette bandet. Carl X Gustaf. Carl XI

Denne hade nu hunnit samla sig, och ett svenskt skepp, Neptunus om 44 kanoner, samt två briggar hade blifvit tagna, hvarefter den öfriga flottan sökte sin räddning i flykten samt kom äfven till Dalarön utan annan förlust än af en brigg, som ytterligare togs af fienden; men i sjelfva Dalarö hamn sjönk skeppet Äplet om 80 kanoner i följd af dess befälhafvares, Jcaptern Haas' vårdslöshet. Han ställdes väl sedermera inför krigsrätt, men blef icke straffad, »emedan?, såsom det yttrades vid omröstningen, »han intet bättre kunnat göra, än han lärt; men den, som satt honom till kapten, den skulle man tilltala, och han borde betala konungens skepp». Haas hade nemligen varit källarmästare i Stockholm, då han genom vänners bemödanden blef kapten vid flottan, utan attj ega ringaste kännedom om sjömannayrket.

Beskrifning öfver Stockholms län 1850 / Administrativ indelning

- För öfrigt räknar länet 7 postmästare, i de sex städerna och vid Dalarö, samt en postkommissarie vid Grisselhamn; 7 tullinspektorer, i fem städer, samt vid Furusund och Dalarö.
- Vid Waxholms och Dalarö fästningar, samt Grisselhamns gränsbevaknings-station, finnas kommandanter; vid de båda fästningarne äfven afdelningar af Svea Artilleriregemente,
- Inom fem linier under Centralstationen i Stockholm, finnas inom länet ⁷⁾; och 14 lotsplatser ⁸⁾,
⁷⁾ Vid Landsort, Nynäs, Elfsnabben; Dalarö, Ornö, Små Dalarö; Sandhamn, Runmarö, Skälsmara; Trindtorp, Älta; Furusund, Yxlaö, Siarö, Marsättra, Waxholm och Kummelnäs. ⁸⁾ Arholma, Tjockö, Furusund, Svenska Högarne, Sandhamn, Husarö, Stockholms vid Runmarö, Berghamn, Dalarö, Landsort, Södertelje, Waxholm, Öregrund, och Mässestens vid Svartklubben.
- Dalarö kyrka, af träd, är ock gammal, reparerad 1785. Fästningen har egen kyrka. I Dalarö socken: Små Dalarö, n., 1/2 m. frälse, med tillh. 3/4 m., utom 1/2 m. Tyresjö socken, lydde troligen fordom, och ännu 1772 under Tyresjö, egdes sednare af Blom, 1850 af fru Berg. A dess egor ligger - Dalarö, tull- och lotsplats, det förra åtminstone från 1630-talet, äfven poststation från 1750, och telegraph-
- År 1648 mötte Dr. Christina sin till riket återkommande moder vid Dalarö. År 1719 härjades stället af Ryssarne. - Dalarö skans, på en liten holme söder ut, som beherrskar segelled och ankarplats, består af ett torn och omgifvande lägre verk; synes vara af temligen hög ålder, och nämnes åtminstone 1657 och 1675; redan 1565 talas om stället, såsom en hvilostation för flottan. Under öfverbefäl af en kommandant finnes här en liten afdelning artilleri, med befäl och underbefäl, en officer af Ingeniörkorpsets m. m. - Hufvudskär, med fiske, tullplats m. m., är taxerad under Dalarö.

Nordisk familjebok 1880 / Dalarö

Dalarö, socken i Södermanland, Stockholms län, Sotholms härad. Arealen 1,504 hekt. (3,048 tnd). 625 innev. (1878). Annex till Tyresö, Strängnäs stift, Södertörns kontrakt.

Dalarö, tull- och lotsplats i Dalarö socken, Sotholms härad, Stockholms län, 4 1/2 mil (45 kilom.)

landvägen och 10 mil (107 kilom.) sjövägen från Stockholm. (För mindre fartyg, som kunna passera Baggens-stäket, inskränkes sistnämnda väglängd till hälften.)

Lotspersonalen utgjordes 1878 af 13 man. Årligen utföras 6–8 hundra lotsningar. Telegrafstation och postexpedition. Lotsbarnskola. Till följd af platsens friska läge vid sjelfva hafsbandet brukar ett stort antal af Stockholms innevånare välja densamma till vistelseort under sommaren, och många villor äro der uppbyggda. – På en 1/4 mil (3 kilom.) söderut belägen holme ligger Dalarö-skans, som till segelledens försvar byggdes i midten af 17:de årh. eller redan dessförinnan, men som sedermera lemnats att förfalla. Stället var redan 1565 en hvilostation för flottan.

Svenska Familje Journalen 1882 / Sandemar/ Band 21 årgång

Staffaget från 1700-talet. Teckning af C. S. Hallbeck

Stockholms skärgård döljer i sitt sköte mer än en perla, värdig målarens pensel och författarens penna. Vi vilja denna gång inbjuda till ett besök vid Sandemar, öfvertygade, att om ej andra vilja följa oss, de många badgäster, hvilka årligen besöka Dalarö, gerna göra oss sällskap, för att ännu en gång återse detta, nära nämnde badort belägna, ställe. Villrådiga om hvilkenväg vi skola välja, äro dock de nätta segelbåtarna, som stå till buds, allt för lockande, för att vi ej skulle föredraga sjövägen. Vi kunna ju anträda återvägen genom »Schweizerdalen». Är vinden god, behöfvas ej många minuter för att ila förbi Jutholmen med dess kala klippor och små, rödfärgade kojor och fästningen eller, rättare, Dalarö skans, som grå och ödlig kvarstår som ett spöke från svunna tider, då krut och lod voro dagens lösen. På afstånd se vi »Kycklingen» med sin fridfulla begravningsplats, der fästningens forna försvarare nu under skuggrika lindar hvila i rö på de få lagrar, de här hade tillfälle att förvärfva. Vi nalkas nu en långt i hafvet utspringande brygga och se framför oss ett »chateau», såsom man i Frankrike säkert skulle uttrycka sig, bevakadt af hela gudaskaran »i all gamman», som här synes förenad.

"Åra för do höges välde",
Neptunus i "all respekt", är den förste, som möter oss

Svensk läraretidning 1891 / 10:e årg

SVENSK LÄRARETIDNING. Nr 44
Småskolläraryrketjänsten
i Dalarö ledig till ansökan under 30 dagar
från den 1 november. Lön 350 kr. jämte hus-
rum och vedbrand. Tillträdes den 1 nästa
februari. Adress: Skolrådet, Dalarö.

Nordisk familjbok 1894 / Zorn

- 1892, hvarvid han plägat vistas först i Mora, der han åt sig uppfört ett eget hem, derefter å Dalarö och i Stockholm.
- Under sommaren; målade han å Dalarö Vågsqvalp (i danska statens samling), Badande qvinnor och Sommar, med hvilka han deltog i den skandinaviska konstutställningen i Köpenhamn 1888,
- Sommaren 1888 målade han å Dalarö En premiére (stor aqvarell) samt friluftsmålningen Ute (belönad med 3:dje med. på salongen 1889)

Nordisk familjbok 1893 / S.A.Andrée

Ett exempel härpå lemna följande värden, som härledts ur iakttagelser gjorda af öfveringeniör S. A. Andrée under den första af hans i vetenskapligt syfte företagna ballongfärder. Ballongen uppsteg i Stockholm d. 15 Juli 1893 kl. 3,47 f. m. och landade efter att hafva uppnått 3,400 m. höjd vid Dalarö kl. 5.2s f. m. samma dag.

Svensk Lärartidning 1893

- En fest var i lördags anordnad vid Dalarö skola för skolbarnen därstädes, skrives till Lärartidningen. Vid tillfället invigdes en ny flagga, till hvars anskaffande medel sam manskjutits af där boende sommargäster. Invigningstalet hölls af friherre Skogman, som till sist höjde ett lefve för konungen och fosterlandet, hvarefter kamrer Sundberg uppläste af honom för tillfället författade verser. Sedan barnen sjungit kungssången och därefter folksången inmarscherade de i skolsalen, där de förplägades med kaffe. Festen slöts med af-sjungandet af ps. 124:1

Nordisk familjbok 1895 / Zorn

Dalarö, socken. 1,800 har. 774 inv. (1895). Dalarö. Skansens uppförande begynte i Aug. 1656; genom generalorder af d. 28 Mars 1854 upphörde skansen att räknas till rikets fasta platser. Jfr J. G. Askunds uppsats i »Tidskr. för fortifikation» (1892).

Nordisk familjbok 1899

En ny entrådlig telegraf kabel nedlades 1898 mellan Dalarö, Gotska Sandön och Ar i Fleringe socken på Gotlands norra kust

Två somrar i Norra Ishafvet 1900 / Första delen / Spetsbergens kringsegling

Kgl. Svenska Segelsällskapets styrelse visade mig den stora uppmärksamheten, att ombord på bankiren A. Burmans fartyg Valkyrian under salut möta Antarctic vid ankomsten till Dalarö på eftermiddagen den 2 oktober. Här stego åter alla vetenskapsmännen samt frih. A. E. Nordenskiöld, som rest ut för att möta mig, ombord, och följd af Valkyrian, hvarifrån under vägen afbrändes vackra fyrverkerier, fortsatte Antarctic färden till Stockholm, där hon strax efter midnatt förankrade på strömmen

Nordisk familjbok 1906 / Dalarö

Dalarö, socken i Stockholms län, Sotholms härad. 1,800 har. 734 inv. (1905), hvaraf största delen tillhör Dalarö. municipalsamhälle. Annex till Tyresö, Strängnäs stift, Södertörns kontrakt. Dalarö, municipalsamhälle, vackert beläget vid Östersjön (nära Jungfrufjärden) och stora segelleden till Stockholm, i Dalarö socken, Stockholms län, 45 km. landvägen och 107 km. sjövägen från Stockholm. (För mindre fartyg, som kunna passera Baggensstaket, inskränkes sistnämnda väglängd till hälften.) Samhället omfattar en areal af omkr. 90 har afsöndrad från hemmanet Västertorp, och tillämpas där byggnads-, brand- och ordningsstadgan för rikets städer (men ännu icke hälsovårdsstadgan). Antalet tomter är omkr. 220, de flesta bebyggda. Folkmängden är omkr. 580.

Taxeringsvärdet 1,800,000 kr. (1904). Platsen har tull- och lotsstation, post-, telegraf- och telefonstation, läkare och apotek. Till följd af platsens friska läge vid sjöns hafsbandet brukar ett stort antal (omkr. ett par tusen) af Stockholms invånare välja densamma till vistelseort under sommaren. Förbindelsen med Stockholm förmedlas dels direkt med ångbåtar, dels med Stockholm-Saltsjöns järnväg och ångbåtar mellan Dalarö och Saltsjöbaden.

Nordisk familjbok 1906 / Dalarö skans

På en 2 km. söderut belägen holme ligger Dalarö skans
1623 byggdes af Sotholms härads allmoge en skans på Stora Dalarö, men denna befästning fick förfalla, och 1656 började en ny skans anläggas på den 2 km. s. s. v. om Dalarö liggande Stockskärsholmen, som ansågs hafva lämpligare läge. Skansen, som byggdes af ingenjör Kirstenius på holmens öfre del, kallades först Stockskärs skans. 1659 tillökades Dalehamns skans, som den nu äfven kallades, med en yttre, lägre linje, liksom den inre uppförd af endast jord och trä, och efter att under de båda närmast följande åren hafva förstärkts med något murverk öfverlämnades den 1662 från Krigskollegium till amiralitetet. Från 1677, då skansens återställande under Krigskollegium beslöts, begagnades alltid namnet Dalarö skans. 1683, då den bestod af en öfre och tämligen färdig horn verksform ad befästning och en ännu ofullbordad bastionerad front med två halfbastioner nere vid stranden, uppgjorde Dahlbergh förslag till ombyggnad med torn i öfre verkets rygglinje, ny frontutstakning m. m., men först 1698 fastställdes detta förslag, och arbetena påbörjades omedelbart därefter, men särskildt tornbyggnaden bedrefs så långsamt, att provisoriska försvarsverk måste

uppföras såväl 1700 som 1719, hvilket år ett ryskt öfverrumplingsförsök lyckligen afvisades. Först i midten af 1700-talet synes tornet hafva blifvit fullt färdigt, men skansen i öfrigt hade under tiden fått förfalla; den reparerades emellertid flera gånger sedan, men efter 1809 underhölls den allt knapphändigare, och 1854 bestämdes, att den skulle upphöra att räknas till rikets fasta platser.

Nordisk familjebok 1916 / Sandemar

Sandemar, fideikommiss i Stockholms och Uppsala län, med hufvudgården S. belägen i Österhaninge socken i Södertörn, snedt emot Dalarö, och bebyggd med en i Tessinska stilen uppförd hufvudbyggnad (fig. 1) af trä, öfverklädd med tegelplattor och mot sjösidan af plåt till skydd mot hafsvindarna. Som gården egendomligt nog undgick de ryske mordbrännarna 1719, har den bevarat den karolinska tidens anordningar såväl i det inre (imiterade skogstapeter och gobelänger, plafonder m. m.) som i det yttre, fransk trädgårdsstil med klippta häckar, pyramidformiga granar (hvertill i senare tid kommit en engelsk park med präktiga växthus, köksväxt- och fruktträdsodlingar

Svenska Tursitföreningens årskrift 1921

Den elektriska telegrafan hade ännu ingen linje ut åt dessa nejder och telefonen var ännu ej uppfunnen. Den optiska telegrafan, av vilken ännu en liten rest står kvarglömd på Älvsnabbsberget, var då ännu den snabbaste budbäraren mellan Landsort och Dalarö, och ångbåtstrafiken, som hade sin ändstation vid Lund, sköttes av det mycket egendomligt formade hjulångfartyget Jacob Bagge, fört av en despotisk kapten.

Nordisk familjebok 1922 / Zorn På sommaren fortsattes i Dalarötrakten studierna af naket; nu tillkom Une premiére, en ung moder leder sin lilla gosse ut i vattnet (studie i akvarell i Nationalmuseum, flera exemplar i olja), samt i olja Ute, tre kvinnor soltorka sig på en klippstrand efter badet, i eftermiddagsstämning (Göteborgs museum; en mindre variant i galleriet i Helsingfors).

Nordisk Familjebok 1924

Jutholmen, blyxfyr på den liknämnda holmen, 1 km. s. s. ö. om Dalarö, på 59° 77' 35" n. br. och 18° 24' 38" ö. lgd fr. Gr., uppförd 1908 och ändrad 1915. Agaljus. E. A-t.

Nordisk familjebok 1926 / Riksdagens bibliotek

Österhaninge bildar nu ensamt ett pastorat i Strängnäs stift, Södertörns kontrakt, medan Ornö, Utö och Nämdö äro annex till Dalarö. 2,738 inv. (1926).

Teknisk tidskrift 1933 / Allmänna avdelningen

Stockholm-Dalarö. Denna väg sjöledes går genom Skuru-, Lännersta- och Stäkesunden, där moderat fart i viss omfattning är nödvändig, vilket ökar restiden. I Fallström får dessutom farten ej överstiga 10-12 knop på en kortare sträcka. En verkligt snabb båtlinje till Dalarö erbjuder därför svårigheter. Med en 17 knops båt blir restiden 1 3/4 tim.; med en 20 knops kommer man ned till 1 tim. 36 min., eller föga mer än vad den sammanlagda färden Gustaf Adolfstorg - Södra Bantorget och därifrån med buss till Dalarö kräver.

Stockholms Gamla Handelstidning 1935

Karl Gustaf Reinhold Andersson, ämnars i Dalarö idka båtvarvsrörelse jämte handel med hithörande varor under j&fl Anderssons Båtvarv, Gustaf Andelsson